

Algemene Beschouwing 04-11-2020

Geachte voorzitter.

Daar waar we in november 2019 nog ideeën hadden over hoe goed het jaar 2020 zou worden, bleek dat we die ideeën vanaf februari drastisch moesten bijstellen.

Covid-19 kwam langs en heeft onze blik op de wereld volstrekt veranderd.

In maart 2020 gingen we naar een intelligente Lock Down.

Dat had een groot effect op de mensen en bedrijven in de stad. We moesten met elkaar op zoek naar een nieuwe wijze van samenleven. Datgene waarvan we dachten dat niet mogelijk was, was opeens wel mogelijk. De 1.5 meter maatschappij, het overleggen via “zoom” of “teams”.

We leerden met zijn allen dat de $R < 1$ moet zijn en vormden ons een mening over mondneusmaskers. We weten zelfs hoeveel bedden we op de IC in Nederland hebben.

Dit jaar heeft tot nu toe veel creativiteit van ons gevraagd en zal dat ook nog wel even van ons blijven vragen. Bijzondere tijden vragen om bijzondere oplossingen. Ook voor de gemeente Heerlen

De maatregelen hebben een groot effect gehad binnen de organisatie. We zijn overigens benieuwd naar de consequenties op het verzuim?

Over de handhaving zijn we geregeld geïnformeerd, over de ondersteuning aan de inwoners en de bedrijven in de stad zouden we graag wat meer willen horen.

Wij vinden het verstandig dat het college heeft gekozen voor een COVID-19 begroting. Deze zal grotendeels vergoed worden door de landelijke overheid. Een gedeelte, 5 of 10%, zal betaald worden door de gemeente zelf. Is er al enig zicht op de omvang van het bedrag? En op welke wijze is deze reservering terug te vinden in de begroting?

Als fractie mogen we de wethouder Financiën feliciteren, zijn laatste klus in zijn huidige functie. Het is gelukt om een begroting te presenteren die sluitend is. Dat zal niet altijd gemakkelijk zijn geweest.

Volgens het college heeft de begroting een hoog realiteitsgehalte, met een forse bezuiniging van € 15.5 milj.

Kunnen we dan concluderen dat we in over het jaar 2021 geen tekorten meer hebben op de jaarrekening? Dat is een goed streven maar laten we ons wel realiseren dat het jaar 2021 mogelijk ook weer volstrekt anders gaat lopen.

Ondanks dat er, in de woorden van het college, een heldere begroting ligt, blijven er nog veel vragen over die om een nadere toelichting vragen:

- De overgang van de toegangsteams naar JENS: op pagina 22 beschrijft u dat dit per 01-01-2021 gaat plaats vinden. Op pagina 91 beschrijft u dat dit plaatsvindt op 01-04-2021. Wij gaan ervan uit dat één van de twee een typefout is.

Maar de vraag is, bij welke “moederorganisatie” worden deze mensen ondergebracht? En bij wie kunnen klanten van JENS terecht als ze het niet eens zijn met een besluit? Want de gemeente blijft eindverantwoordelijk voor de jeugdzorg.

- De tandarts voor de jeugd komt weer (voor het 3^e jaar) langs. Kan de wethouder “tandartszaken” een toelichting geven wat er nu in het afgelopen jaar is gebeurd op dit onderwerp. Wij zijn vooral benieuwd op welke wijze u de ouders heeft gemotiveerd om met hun kinderen naar de tandarts te gaan.
- We gaan 1000 bomen planten in Heerlen voor de prijs van € 1.650,- gemiddeld per boom. Waarom gaan we dat nu pas doen? En wat is er gebeurd met de bomen die tijdelijk in de stadtuin, in “emmers” geplaatst zouden worden? Daarnaast zijn we benieuwd naar wat er bedoeld is met de melding in de meerjaren raming over het herplanten van bomen?
- We hebben nog 1 jaar en bijna 2 maanden voor dat de nieuwe omgevingswet in werking treedt. Nu lezen we in de begroting dat u van plan bent om het opleidingsbudget van € 1.4 milj te halveren? Waar is dat op gebaseerd? Kunnen we als gemeente dan nog wel voldoen aan de behoefte van de organisatie om medewerkers voldoende op te leiden?

Tot onze verbazing staat het “centrumbad” niet in de agenda van 2021. Schuiven we dit op de lange baan?

We zijn overigens wel blij dat de wethouder in de commissievergadering volstrekt helder heeft gemaakt wat volgens het college het centrum is en dus waar dit badje terecht zou moeten komen. We blijven benieuwd en we laten ons als fractie graag verrassen over de locatie en vooral over de financiering van de bouw en de afdekking van de exploitatie kosten.

Tijdens de Algemene beschouwingen in november 2019 hebben we als fractie gepleit voor een Nationaal Programma Parkstad Limburg. Dit plan zou wat de fractie van de PvdA gebaseerd moeten zijn op de werkwijze van het Nationaal Plan Rotterdam -Zuid. De burgemeester oarmde dat plan en wilde samen met de raad, en de verschillende 2^e Kamerfracties hieraan samenwerken. Wij waren als fractie dus ook benieuwd naar de stappen die dit college op deze weg gezet had. Wat blijkt echter uit de begroting, het NPPL lijkt ingewisseld te zijn door een Nationaal Programma Zuid-Limburg.

Als fractie zijn we benieuwd naar de omslag in denken door het college en op welke achtergrond deze omslag is gebaseerd. En waar heeft u de raad actief meegenomen in de andere wijze van denken? Daar waar de regio Parkstad op veel lijstjes slecht scoort zijn wij zeer benieuwd naar de score van de rest van regio? Wat is bijv. de problematiek van de achterstandswijken van Gulpen-Wittem en Meersen?

In die zin zijn we als fractie dan ook zeer benieuwd naar het concept-programmaplan van het project in Heerlen Noord in het kader van het IBP leefbaarheid en veiligheid. Uit de tekst van de begroting kan men concluderen dat het gaat over een project dat 20 jaar moet gaan duren. Klopt dit? Wat de fractie van de PvdA betreft zou dat een goede ontwikkeling zijn, omdat de problemen van Heerlen Noord niet in 1 of 2 jaar op te lossen zijn.

In de begroting lezen we dat we de subsidie aan Slachtofferhulp Nederland gaan beëindigen. We nemen aan dat dit een bijdrage was om de kosten die ze maken in Heerlen, te vergoeden? Moeten we dan concluderen dat Slachtofferhulp “gratis” hun activiteiten gaat ontplooiën in Heerlen? Kunt u aangeven wat er in het beleid is veranderd, waardoor de bijdrage niet meer nodig is?

Zoals u weet ben ik geen econoom. Ik heb altijd begrepen dat als je iets wil bereiken, dan moet je investeren. (In goed Nederlands “no pain no gain”).

We hebben de ambitie om meer focus te leggen op twee economische hoofdpogaves: “versterken voorzieningenstructuur en vergroten werkgelegenheid”. Dat is een heldere ambitie, maar tegelijkertijd gaan we in de komende 4 jaar € 750.000,- bezuinigen. Kunnen we met deze bezuiniging wel aan de ambitie voldoen?

In het programma onderwijs gaat men ouders aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid met betrekking tot het brengen van kinderen naar school. Dat lijkt ons een logisch streven. We gaan er ook van uit dat dit lukt.

Misschien kan de wethouder onderwijs een afspraak maken met de wethouder tandartszaken en hem bijpraten over hoe het hem lukt om ouders aan te spreken op hun verantwoordelijkheid.

Kan het college een toelichting geven op de reservering van een kleine € 9,- milj voor de onderwijshuisvesting marktwerking in de meerjarenbegroting?

Tijdens de algemene beschouwingen van 2020 hebben we gesproken over de effecten van de bezuinigen op het Cultuurhuis. We moeten tot onze spijt constateren dat het Cultuurhuis helemaal niet meer genoemd wordt in de begroting. De wethouder gaf vorig jaar aan tijdens de algemene beschouwingen dat hij in gesprek zou gaan met het Cultuurhuis “Met als doel dat wij voor het begrotingsjaar 2021 een situatie hebben waar wij de toekomst mee in kunnen, samen met het bestuur van het Cultuurhuis.”.

Kan de wethouder ons informeren over de stappen die in het afgelopen jaar zijn gezet?

We lezen dat het college een stevige ambitie heeft m.b.t. het verhogen van de opbrengsten van de horeca op kasteel Hoensbroek. Op welke wijze verwacht de wethouder de omzet, zeker gezien de huidige COVID-maatregelen, te verhogen? Is dit nu een voorbeeld van een reële begroting?

Daarnaast lezen we dat de gemeente de kosten voor het onderhoud van het Kasteel, en het park, gaat doorbelasten aan de eigenaar van het kasteel. Op welke wijze is dat vastgelegd met de stichting? Stond dit al in het huurcontract en hebben we dit dus als gemeente de afgelopen jaren niet geëffectueerd?

Het lijkt mijn fractie zinvol om het binnen de commissie MF te hebben over de Wvvgz en de problemen die men in de uitvoering ervaart, dit in samenspraak met het veld dat dit moet uitvoeren

We zijn blij dat besloten is om de inburgering weer onder regievoering van de Gemeente te laten vallen. We zijn wel heel benieuwd op welk gedeelte van de nieuwe wet (met als ingangsdatum 01-07-2021) we alvast gaan bezuinigen en hoe verhoudt zich dit tot de opgave.

Wat is het lange termijneffect van het structureel afkomen van het budget van de accommodaties/gemeenschapshuizen? Welk risico lopen we als gemeente? Moeten we later weer problemen met achterstallig onderhoud verwachten?

In de jeugd maatwerk voorziening lezen we dat er € 40,- milj aan lasten zijn. Kan er een uitsplitsing gemaakt worden tussen het bedrag dat voor Jens is gereserveerd en de overige voorzieningen?

Eind oktober kregen de 1^e half jaar rapportage van Jens over het jaar 2020. Het lijkt ons verstandig om dit document te agenderen voor een commissievergadering van MF. De gemeente heeft de financiële nood van Jens van 2019 en 2020 voor een gedeelte opgelost. Welke afspraken heeft de wethouder gemaakt met Jens dat het een eenmalig gebruik van het “noodventiel” was en dat we niet weer in juni 2021 en zelfde soort discussie krijgen zoals in juni 2020?

Volgens de begroting krijgt de gemeente in 2023 een aanvulling op de extra middelen jeugdhulp. Het gaat om een bedrag van € 2.3 milj. Waarom is dat bedrag niet opgenomen in de meerjarenraming? En waar kunnen we de extra middelen Jeugdhulp terugvinden in de begroting?

We gaan in Parkstad 21 Skaeve Huse realiseren. Kan de wethouder aangeven hoeveel van de 21 er in Heerlen worden gerealiseerd, op welke termijn dit gaat plaatsvinden en hoe hij dit met de betreffende buurt gaat communiceren?

Er zal door de gemeente minder gebruik gemaakt worden van de medische advisering door de GGD. Dat gaan we onder andere doen bij het aanvragen van een WMO voorziening en een gehandicaptenparkeerkaart. Maar vervolgens lezen we dat de inwoners die denken ervan gebruik te moeten maken, méér bijdragen in de kosten van een medische keuring. Kan de wethouder hier een toelichting op geven? En wat moeten de inwoners hier voor gaan betalen?

Afgelopen jaar hebben we het regelmatig gehad over de ChristusKoning kerk. Is het huurcontract nu geregeld? En waar kunnen wij daar als raad kennis van nemen? Toen ons gevraagd werd om akkoord te gaan met het extra investeringskrediet, begrepen we namelijk van de wethouder dat het een kwestie was van een handtekening. Daarnaast wordt de openbare ruimte opnieuw ingericht. We gaan er van uit dat dit meer is dan alleen het plein voor de kerk. Er zijn door de wijk in het verleden verschillende plannen gemaakt voor de herinrichting van de omgeving van de kerk. Kan de wethouder aangeven of dit plan van de wijk het plan is dat beschreven is in de begroting als “parkeerplaatsen een plein en bomen”?

Het WTC (woning transformatie concept) wordt uitgerold over Vrieheide. Over welk bedrag (van de regiodeal) verwacht de wethouder te gaan beschikken voor dit project? We zijn wel verbaasd de zin “er wordt aansluiting gezocht bij de nieuwe aanpak voor Heerlen Noord”. Volgens mijn fractie is Vrieheide een onderdeel van Heerlen Noord.

We begrijpen dat we als gemeente worden gekort omdat we minder dan 100.000 inwoners hebben (de opschalingskorting). Dit gaat om een substantieel bedrag van gemiddeld 1 miljoen per jaar. Heeft het college zicht op hoe zich dit verhoudt ten opzichte van de overige parkstad gemeenten? En is zo'n korting onderwerp van gesprek binnen de parkstad gemeenten?

Kan het college toelichten op welke wijze er wordt samengewerkt binnen de gemeenten in Parkstad zoals minister Ollogren heeft verzocht? Wanneer kunnen wij als raad hier een rapportage over verwachten?

Kan het college een toelichting geven op wat nu het effect is van het verantwoordelijk zijn voor de rechtmatigheidsverklaring?

Het ASTA.

We hebben als eerste een vraag met betrekking tot het gevelrenovatiefonds waar we als raad mee hebben ingestemd in mei 2017 (de door mijn fractie opgevraagde stukken hebben we overigens tot op heden niet ontvangen).

In het fonds is een bedrag gereserveerd van €400.000,-. Tevens is het toepassingsgebied van het fonds helder beschreven: bijv. wat een gevel is. Binnen het gevelfonds is geen budget gereserveerd voor een "aanjager", deze staat ook niet vermeld.

Kan de wethouder een toelichting geven van uit welk fonds de heer Huisman wordt betaald?

Want volgens de gegevens die wij als raad hebben zit er €400.000,- in het fonds. Bij een snelle rekensom komen we dan op het volgende uit: $12 * €30.000,-$ (zijnde €360.000,-) bestemd voor gevelrenovatie. Dan blijft er €40.000,- over.

De kosten van de heer Huisman bedragen €135.000,- en €7.000,- (€142.000,-).

Er is dus blijkbaar een overschrijding van € 102.000,- op het gevelrenovatiefonds.

Daarnaast weten we dat er een reservering is gemaakt voor de gevels op de Honingmansstraat en er is een gevelrenovatiesubsidie gegeven (we dachten €100.000,-) voor de gevelrenovatie van de oude V&D.

We zijn overigens verbaasd dat er in de antwoorden, op de vragen uit de commissie RO staat dat er € 810.000,- in het gevelrenovatiefonds zou zitten. Kan de wethouder aangeven wanneer er door de raad besloten is om het budget voor het gevelrenovatiefonds te verdubbelen?

Bijzonder is de keuze dat het gevelrenovatiefonds van een project om te komen tot een verbetering van de gevels in het centrum van Heerlen vanaf 2021 een "kunstproject" is geworden. Betekent dit dat het dan van de portefeuille van de wethouder "centrum" overgaat naar de wethouder "kunst"?

Als fractie hebben we nog een vraag over de financiering van de subsidie. U schrijft dat de kosten van de subsidie afgedekt worden uit het te verwachte positieve eindresultaat van de afwikkeling van de GREX van het Maankwartier.

Wanneer is deze afwikkeling te verwachten en kunt u aangeven of het besteden van dit geld een college- of raadsbevoegdheid is?

Wat gebeurt er als er geen, of onvoldoende positief resultaat is? Welke financiering heeft u dan voorzien?

In de begroting beschrijft u dat, als een eigenaar niet wil deelnemen aan het “kunstproject” maar toch zijn gevel wil renoveren, de mogelijkheid expliciet openblijft om een beroep te doen op het gevelrenovatiefonds dat per 31-12-2020 ophoudt te bestaan. We hebben in de begroting niet terug kunnen vinden dat er een vervolg komt in 2021. Kan de wethouder (kunst of gevelrenovatie, ik weet niet wie) hier een toelichting op geven?

Geachte voorzitter ik kom tot mijn afronding. Ik ben begonnen met de conclusie dat bijzondere tijden een bijzondere aanpak vereisen. Dat had ik graag in dit college teruggezien. Maar ik moet constateren dat dit college onvoldoende de verantwoordelijkheid neemt om de raad proactief te informeren, maar juist steeds meer stukken geheim verklaart en besluiten neemt waarvan we de onderbouwing moet zoeken.

Onze inzet voor de gemeente Heerlen is dat we samen een betere stad willen creëren. En dat gaat niet alleen over de stenen. Het gaat vooral over een betere stad voor de inwoners van Heerlen, want dat verdient de Heerlenaar.

Tot zover in de 1^e termijn.

Henk Verreck
Fractievoorzitter PvdA